

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.858/2019/5. szám

A tanács tagjai: . Döme Attila a tanács elnöke

. Kiss Gabriella előadó bíró

Salamonné dr. Piltz Judit bíró

A felperes: felperes

A felperes képviselője:

. Erdélyi Miklós ügyvéd

Az alperes: alperes

Az alperes képviselője:

. Szepesi Ferenc ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Törvényszék 2.Pf.21.831/2018/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ódmezővásárhelyi Járásbíróság 2.G.20.625/2017/43.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében hatályában fenntartja.

A le nem rótt 495.300 (négy száz kilencven ötezer-három száz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes 2010-ben az akkor kezelésében álló, a felperes Sz., külterület 037/48 helyrajzi számú, 3 ha 8.025 m² területű szántó művelési ágú ingatlanával szomszédos csatorna kotrása során a kitermelt iszapot és agyagot a felperesi ingatlanon helyezte el, majd a következő évben 5.034 m²-en elterítette. A kiszélesített csatorna az ingatlan-nyilvántartás adataitól eltérően 1.326 m² területet foglal el a felperes földterületéből. Emiatt a terület egy részét a felperes mezőgazdasági célra nem tudta hasznosítani, ennek kapcsán 2010-2017. között 612.400 forint jövedelemkiesése keletkezett. A csatorna által elfoglalt terület forgalmi értéke 244.753 forint. Az alperes 263.866 forint kártérítést megfizetett a felperesnek mindezekkel összefüggésben.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes módosított keresetében 5.972.382 forint kártérítés és ennek 2010. július 1. napjától a

kifizetésig járó késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Az összegből a földterületre kitermelt agyag és iszap elszállításának költségét, valamint a taposási kár összegét összesen 2.372.382 forintban, az agyag és iszap szétterítése miatt elmaradt hasznát a 2010-2017. év közötti időszakra 1.000.000 forintban, a szükségessé vált szerves- és műtrágyázás, valamint mélyszántás költségét ugyanerre az időszakra összesen 1.600.000 forintban (évi 200.000 forintban), a földterület értékcsökkenését pedig 1.000.000 forintban határozta meg.

- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a terméskiesés alapján megállapítható, reális elmaradt hasznót, valamint a csatorna által elfoglalt terület értékét egyaránt megfizette a felperesnek, így az ezen felüli kártérítési igény alaptalan.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével 2.965.659 forint és ebből 2.617.135 forint után 2010. július 1-jétől, 348.524 forint után pedig 2014. március 15-től a kifizetésig járó késedelmi kamatainak megfizetésére kötelezte az alperest. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [5] Határozatának indokolásában megállapította, hogy az alperes a 2010. évi belvízvédelmi munkák során a csatornából kitermelt agyag és iszap egy részét a felperes földjén terítette szét, ezzel kárt okozott, csökkentette a mezőgazdasági művelésre alkalmas terület nagyságát. Dr. F.K. kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleményét aggálytalannak fogadta el, melynek alapján megállapította, hogy a terület termőképessége 2010-től állandóan javult, 2018-ra pedig helyreállt. A felperes kárát a 2010-2017. közti időszakra 612.410 forintban határozta meg. Számítása során figyelembe vette az agyaggal, iszappal borított terület műveléséből elérhető jövedelmet és a csatornabővítés miatt a parti sávban keletkezett kárt is. Utalt arra, hogy a perben korábban kirendelt dr. H.A. igazságügyi szakértő véleménye dr. F.K. szakvéleményével ellentétes, továbbá hiányos, azt a szakértő többszöri felhívás ellenére sem egészítette ki, illetőleg pontosította, ezért a szakértői tevékenység elvégzése alól felmentette. Az agyag és iszap elszállítási költségét mégis dr. H.A. szakvéleménye alapján fogadta el 2.372.382 forintban. Dr. K.T. szakértői véleményét figyelembe véve határozta meg a termőterület 1.326 m²-rel való csökkenését, amelynek értéke 244.753 forint. Dr. F.K. szakértő véleményére támaszkodva pedig elfogadta, hogy az agyaggal borított 5.034 m² terület tekintetében értékcsökkenés nincs. Alaptalannak találta a terület művelésével kapcsolatos rendkívüli költségek megfizetésére irányuló igényt, mert dr. F.K. szakvéleménye szerint ezen a részen az önálló szántás és növényvédelmi munka szükségtelen, egyben életszerűtlen, és a perben meghallgatott tanú vallomása alapján sem állapítható meg mindezek megtörténte.
- [6] A kár összegét a 2010-2017. közötti időszakra ez alapján összesen 3.229.545 forintban határozta meg, melyből levonta az alperes által megtérített 263.886 forintot, az így a fennmaradó összegben marasztalta az alperest késedelmi kamatokkal növelten.
- [7] Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érintette, megfellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának tökeösszegét 612.410 forintra és ennek 2014. március 15. napjától a kifizetésig járó törvényes kamataira leszállította.
- [8] Indokolásában előjáróban rámutatott, a másodfokú eljárásban nem volt vitás, hogy az alperes jogellenes magatartásával kárt okozott a felperesnek, amelynek megtérítésére köteles, ezért a fellebbezéssel és a csatlakozó fellebbezéssel érintett kártételek kapcsán vizsgálódott.
- [9] Dr. F.K. szakértő véleményét alapul véve megállapította, a termőterület jelenlegi állapota mellett az agyag és iszap elszállítása szükségtelen, annak a mezőgazdasági termelésre hátrányos hatása nincs. Nem állapítható meg az agyaggal, iszappal borított földterület értékcsökkenése sem.
- [10] Kifejtette, dr. H.A. véleményét teljes egészében figyelmen kívül kell hagyni, mert ahogy az elsőfokú

bíróság is megállapította, az hiányos és többszöri felhívás ellenére sem egészítette ki a szakértő. Kiemelte, nincs mód arra, hogy a bíróság a hiányosnak és aggályosnak tekintett szakértői véleményt részben ítélezésének alapjául fogadja el.

- [11] A csatlakozó fellebbezést arra hivatkozva ítélte alaptalannak, hogy dr. F.K. aggálytalan szakértői véleménye szerint az iszappal és agyaggal borított földrészleten a mezőgazdasági termeléssel kapcsolatosan „önálló” költségek nem merültek fel. Rámutatott, ezt támasztotta alá A.I. tanúvallomása is. A szerves- és műtrágyázás, mélyszántás költségeinek megfizetésére irányuló kereseti követelést ezért elutasította.
- [12] A felperesnek azt a másodfokú eljárásbeli nyilatkozatát, amely szerint jogszabályi kötelezettsége az agyag eltávolítása a területről, a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, utalva a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 235. § (1) bekezdésére.
- [13] Mivel azonban az így számított kárösszeg (612.410 forint + 244.753 forint) - csökkentve az alperes időközi teljesítésének összegével, 263.866 forinttal - alacsonyabb a fellebbezési kérelemben megjelölt összegnél, a kérelemhez kötöttség elve miatt a marasztalás összegét 612.400 forintra és késedelmi kamataira szállította le.

A felülvizsgálati kérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet annak hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatása, a marasztalási összeg 5.565.659 forintra és az elsőfokú ítéletben megjelölt kamataira történő felemelése érdekében.
- [15] Jogorvoslati kérelme szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 78. § (1) bekezdését és 206. §-át, továbbá a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 339. § (1) bekezdését.
- [16] Véleménye az volt, helyesen fogadta el dr. H.A. szakvéleményét az elsőfokú bíróság az agyagmentesítés és elszállítás költségét, valamint a taposási kár 2.372.382 forintos összegét illetően, ahogy a termőterület csökkenésével járó értékcsökkenést is dr. K.T. szakvéleménye alapján 244.753 forint értékben. Ugyancsak helytálló dr. F.K. szakvéleményének az a része, amely szerint a jövedelemkiesésből és terméskiesésből származó kár a 2010-2017. közti időszakban 612.410 forint. Érvelése szerint azonban nem elfogadható a szakvélemény abban a részében, amely megállapítja, hogy 2017-re az agyaggal borított terület éppen olyan értékes, mint az ingatlan többi része, mert a talajok keveredtek és az agyaggal feltöltött terület javára érzékelhető pozitív termőhelyi hatás. Az agyag vastagsága ugyanis 50 cm, így a 35 cm mélyre hatoló szántással a föld nem jut el az agyag alsó részéig sem. Kérte ezt érintő részében figyelembe venni dr. H.A. megállapítását. Mivel így az agyaggal borított földterület értéke kevesebb, ezen a címen további 1.000.000 forintra tartott igényt. Ugyancsak kérte megítélni a szerves- és műtrágyázás, valamint a mélyszántás 1.600.000 forintos összegét évi 200.000 forint alapulvételével.
- [17] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [18] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.
- [19] A Kúria eljárása során a Pp. 270. § (2) bekezdése alapján azt vizsgálta, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő-e. A Pp. 275. § (3) és (4) bekezdéseiből következően eredményes felülvizsgálat alapja egyaránt lehet anyagi vagy eljárási jogszabálysértés, utóbbi azonban csak akkor, ha az ügy érdemére kihatása volt.
- [20] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet bizonyíték-mérlegelését támadta, ezzel

összefüggésben elsődlegesen megsértett jogszabályként a Pp. 206. §-ára, másodlagosan a Ptk. 339. § (1) bekezdésére hivatkozott. A Pp. 78. §-át kizárólag perköltségigénye kapcsán jelölte meg.

- [21] A felperes a felülvizsgálati kérelmében írt követeléseit zömében arra vezette vissza, hogy az elsőfokú bíróság jogszabálysértően hagyta figyelmen kívül dr. H.A. szakvéleményét az agyagmentesítés és elszállítás, valamint a taposási kártérítési összeget illetően, továbbá megalapozatlanul fogadta el dr. F.K. szakvéleményét abban a részében, amelyben megállapítja, hogy 2017-re az agyaggal és iszappal borított terület éppen olyan értékes, mint az ingatlan többi része. Azt, hogy az ítélezés alapjául elfogadott szakértői vélemény ebben a kérdésben aggályos, dr. H.A. szakvéleményének a talaj keveredésére vonatkozó részével kívánta alátámasztani. Álláspontja az volt, a terület értékcsökkenése 1.000.000 forint, melynek megtérítésére a károkozó alperes köteles.
- [22] A felülvizsgálati kérelem érvelése mindkét tételt érintően téves. Maradéktalanul osztja a Kúria a másodfokú ítélet okfejtését abban, hogy dr. H.A. szakvéleményét a döntés során teljes egészében figyelmen kívül kellett hagyni. A szakértő véleménye az előterjesztésekor - nem vitatottan - hiányos volt, továbbá az elsőfokú bíróság aggályosnak is tekintette, ezért a törvényi sorrendet követve az elsőfokú bíróság több ízben felhívta a szakvéleménye fogyatékoságának megszüntetésére, írásbeli kiegészítés előterjesztése útján. Mivel a felhívásoknak a szakértő nem tett eleget és jelezte, hogy a továbbiakban a perben nem látja el szakértői feladatait, az elsőfokú bíróság helyesen mentette fel és rendelt ki más szakértőt, dr. F.K. személyében.
- [23] Ilyen körülmények között dr. H.A. szakvéleménye alkalmatlan bizonyítási eszköz, ami az ítélelhozatalakor nem vehető figyelembe. Ez egyben azt is jelenti, hogy a bíróságot már nem terhelte a szakvéleményben esetlegesen tapasztalt belső, illetőleg a később elkészült új szakértői véleménnyel szemben mutató ellentmondások feloldásának kötelezettsége.
- [24] A másodfokú bíróság teljes egészében dr. F.K. és dr. K.T. szakvéleményére támaszkodva döntött a jogvitában, azokat meggyőzőnek és aggálytalanak ítélte. Dr. F.K. szakvéleménye a helyszíni szemlén látottakon, a per addigi adatain, a helyi jellemzőkön alapult és a logika szabályaival sem volt ellentétes. Lényeges, hogy számítási módszerét ugyancsak részletesen ismertette. Ugyanezek jellemzők dr. K.T. szakértői véleményére is. Mindezeket alapul véve helyesen helyezkedett arra az álláspontra a jogerős ítélet, hogy a földrészlet 2017-re már nem értékcsökkent, ezért az értékcsökkenés megfizetésére irányuló követelés alaptalan. Ugyanez okból nem elszámolható az agyagmentesítés és elszállítás költsége, valamint a taposási kár megjelölt összege, hiszen a felsorolt költségek szükségtelenek, kár ezekkel összefüggésben nem következett be.
- [25] A 2010-2017. közt felmerült szerves- és műtrágyázás, valamint mélyszántás költségek megtérítésére irányuló részében a felülvizsgálati kérelem ugyancsak alaptalan. A másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően mérlegelte a bizonyítékokat, köztük dr. F.K. aggálytalan szakértői megállapításait és A.I. tanúvallomását. A jogerős ítélet ezért ebben a részében sem jogszabálysértő.
- [26] A fentiekből következően a Ptk. 339. § (1) bekezdésének sérelme sem valósult meg.
- [27] Tekintettel arra, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási, illetőleg anyagi jogszabályokat nem sérti, a Kúria annak felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján - helyes indokai szerint - hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [28] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet az ügyben nem terjesztett elő, így áthárítható költsége nem

merült fel, a Kúria ezért az erről való rendelkezést mellőzte.

- [29] A felülvizsgálattal támadott érték 4.953.249 forint volt, melyhez igazodó felülvizsgálati eljárási illeték [1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés] 495.300 forint. Az így megállapított le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték a felperes személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint.
- [30] A Kúria a határozatát a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. június 24.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Gabriella s.k. előadó bíró, Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági ügyintéző
HM